Ч. 252 (13.797). Львів, пятниця 21. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 ". Піврічно 30·00 ". Річно 60·00 ". ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і кол. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол. Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Виклади з недавньої історії України в Нюйорку.

НЮ ЙОРК, 30. серпня (Вол. кор.) — В осінньому речинці в нюйорському університеті буде мати курс викладів про недавню історію України у звязку із загальною революцією в Росії д-р Арнольд Марголін, бувший член найвищого суду Української Народньої Республики. Виклади будуть частиною вищих освітніх курсів у цьому університеті.

Не буде унійного зїзду в Пінську.

Довідуємося, що в цьому році унійний зїзд у Пінську не відбудеться. Причина та, що пінські унійні конференції ішли в розріз з напрямними церковної політики на „кресах" польського епископату. До того пінські зїзди не сповняли свого завдання, бо займались розроблюванням теоретичних тем, а не мали ніякого впливу на вирішення пекучих релігійних проблем на північно-східних землях Польщі. Через те ініціятори зїзду, що до того всього стрінулися ще й з відмовою духовенства українського й білоруського, рішили в цьому році зїзду не скликувати.

Німеччина борониться перед економічною облогою.

НЮ ЙОРК, 30. серпня (Вл. кор.) — У фінансових кругах Ню Йорку подають з коментарями вістку, що німецький індустріяліст, Фріц Тіссен, який має великі підприємства в Надрені, виїхав до країв Полудневої Америки, щоб з ними навязати торговельні взаємини. Тіссен — це „фінансовий король", який видвигнув Гітлера на його становище канцлера. Його подорож до Полудневої Америки вважають за дуже важну, щоб зломити теперішній економічний бойкот Німеччини.

Большевики на засіданні Ліґи.

ЖЕНЕВА, 19. 9. ПАТ. Вчора пополудні загальні збори Ліґи Націй вибрали СССР членом Ліґи. Загальні збори відкрив провідник Ліґи мін. Сандлер. Зчерги забрав голос провідник політичної комісії Мадаріяга, який зголосив проєкт редакції комісії приняти СССР до Ліґи.

Опісля поодинокі делегати складали заяви. Делегат Швайцарії мін. Мотта заявив, що буде голосувати проти вступу СССР до Ліґи. Признав, що СССР на випадок вступу до Ліґи матиме право засісти в Раді Ліґи.

Делегат Ірляндії Де Валера взивав, щоби уряд СССР загарантував свободу релігії.

По промовах делегатів Аргентини і Португалії відбулося поіменне голосування 49-ох делегатів. За вступом СССР до Ліґи голосувало 39 делегатів; Швайцарія, Голяндія і Португалія голосували проти СССР. 7 держав здержалося від голосування.

По обчисленні голосів провідник Сандлер оголосив, що СССР приняли в члени Ліґи Націй.

З черги відбулося голосування над признанням СССР постійного місця в Раді Ліґи. Голосувало 50 делегатів, а здержалося від голосування 10-ох.

Голосами 40 делегатів вибрали СССР постійним членом Ради.

Після того провідник верифікаційної комісії повідомив, що большевицький уряд призначив своїми делегатами на XV. загальні збори Ліґи комісаря закордонних справ Максима Літвінова, Володимира Потьомкіна, большевицького амбасадора в Римі та Бориса Штайна, посла в Гельсінґфорсі.

При вході большевицьких делегатів на салі делегати привитали їх оплесками.

ЗАЛИЦЯННЯ ДО БОЛЬШЕВИКІВ.

До большевицьких делегатів виголосив привіт мін. Сандлер підкреслюючи, що СССР буде користати з усіх прав, але теж має виконувати всі обовязки з пакту Ліґи. СССР входить тепер до великої рідні держав, які співпрацюють над вдержанням миру. День 18. вересня 1934 р. є зворотною точкою в історії Ліґи Народів, яка придбала нового члена зі 160 міліонами населення.

Цей новий член Ліґи відограє першорядну ролю на обох континентах. Мін. Сандлер візвав большевицьку делеґацію до співпраці з Ліґою для добра Ліґи.

ПРОПАҐАНДА КОМ. ЛІТВІНОВА.

У відповідь на привіт Сандлера виголосив ком. Літвінов велику промову. Згадав, що запросини вступити СССР до Ліґи Націй та голосування на Раді і зборах зробили на нього велике враження. Майже всі делегації з декількома винятками зрозуміли присутність СССР у цій салі.

Це знаменна еволюція понять і взаємин між СССР і Ліґою. Згадуючи про минувшину, Літвінов пригадав, що між деякими державами істнувала протибольшевицька коаліція. Нема сумніву, що були державні мужі, які мріяли і думали про збройну інтервенцію проти СССР. Тому з вдоволенням підкреслює, що нині нема прихильників політики відокремлення СССР. Зате є політики з тіснішими світоглядами, які черпають вістки про інші народи зі сумнівних джерел.

СТРАХ ПЕРЕД ЗДЕМАСКУВАННЯМ ПОЛІТИКИ ВИНИЩУВАННЯ.

Тому ком. Літвінов переконаний, що Ліґа Народів буде слідкувати, щоби непокликані політики мішалися до внутрішніх справ СССР.

БЕЗПРИКЛАДНИЙ ЦИНІЗМ БОЛЬШЕВИКІВ.

Обговорюючи теперішні відносини між С. С. С. Р. і Ліґою Літвінов заявив, що СССР сам творить Ліґу Народів, яка начислює коло 200 народів. Всі вони живуть у рямцях одної держави на основі повної рівноправности. У нас нема більшости ані народньої меншости. Всі народи СССР звязані спільним політичним устроєм і спільнотою ідеалів. Одначе СССР ніколи не виключав можливости заприязнення з державою, з іншою політичною і суспільною системою. Передумовою такої приязні є засада невмішування до внутрішніх справ та признання спільних цілей.

У запросинах СССР вступити до Ліґи Літвінов бачить поступ у признанні засади, що істнують ріжні політичні та суспільні системи.

СТРАХ БОЛЬШЕВИКІВ ПЕРЕД ВІЙНОЮ.

Організація миру дещо змінилася. Перед кількома роками війна була небезпекою, але в теорії. Нині війна є небезпекою, яка загрожує вже завтра. Є прихильники війни, які бажають змінити мечем мапу Европи й Азії. Літвінов не переціньює можливостей, які має Ліґа, щоби зберегти мир. Всежтаки думає, що можна зменшити небезпеку війни до мінімум. І тут Ліґа Націй знайде щирого і витревалого речника. Большевицький уряд зголошує свою співпрацю з Ліґою з метою зберегти мир.

ПОЛІЦІЯ БЕРЕЖЕ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ДЕЛЕҐАТІВ.

ЖЕНЕВА, 19. 9. ПАТ. Большевицька делеґація приїхала ще в понеділок пополудні до Женеви і замешкала в готелю „Д' Анґлєтер". Перед готелем і будинком Ліґи зійшлася юрба людей. Поліція змінила стійки перед готелем.

Секретаріят Ліґи завів контролю білетів вступу.

Шлях вимощений людськими черепами...

Львів, 19. вересня 1934.

Підчас французької революції, коли кров лилася і шаліла вулиця, серед хвилин найбільшого жаху не завмерло людське почуття гумору. Він проявлявся у формі політичної сатири, якою найбільше культурні одиниці виявляли своє здивування з приводу тих чудернацьких сітей, в яких найблагородніші гасла любови, рівности і братерства спліталися з доказами найбільшої ненависти, кровожадности і насильства. Вступ Совітів до Ліґи Націй це безумовно трагікомічне видовище. Воно викликує рефлексії, які м. ін. проявляються у цілій низці карикатур, що масово у цих днях появилися на сторінках сатиричних і політичних часописів. Є між ними ідейні, але неначе „сальонові" образки, як ось нпр. танок голяка серед ножів — збраних у російські черкески европейських дипльоматів перед всміхненим Літвіновим, який приглядається тій маскараді сам зодягнений у парадний мундур дипльомата буржуазних держав. Але є теж рисунки брутальні своєю формою і потрясаючі змістом: чекіст з „казанською фізіономією" мостить дорогу людськими черепами, а тією дорогою їде елеґантним автом всміхнений Барту, як шофер і везе щасливого пасажира Літвінова. І каже до себе несамовитий придорожний робітник: „Ніколи я не думав, що ця дорога може вести до Женеви..."

Макабричний гумор, що точно відповідає макабричному характерові женевської події. Ті карикатури ратують престіж людського духа, не запомороченого остаточно чадом дипльоматичних кабінетів, в яких народилася несамовита думка сплести в одно: благородні ідеї міжнародньої солідарности держав і народів про потребу спільної оборони принципів релігійної, національної і соціяльної толеранції, рівности всіх народів, кляс і людей та їх свобод, — з ідеями найбільшої релігійної, національної і соціяльної нетерпимости, з ідеями панування тріскої диктатури одної упривілейованої кляси — на практиці кліки, — з ідеями терору як єдиного і найдоцільнішого способу правління дрібної меншости над величезною більшістю. Як промова президента Швайцарського Союзу Мотти ратувала честь культурного світа, репрезентованого у Женеві, так само ті вийнятові тверезі голоси у західній пресі і ті невеличкі сатиричні рисунки стануть для майбутніх істориків культури XX. століття документами, що реабілітуватимуть ту культуру від компромітації, якою вкрили її вчора у Женеві.

Одні переконані, що вчорашній день був їх тріюмфом, інші, що банкроцтвом. Всі совітські часописи проголошують тріюмф популярности Совітів і фасцинуючого впливу державних совітських реформ, та головно тріюмф червоної армії, що примушує захід рахуватися з нею і забігати її ласки. І між рядками совітської преси відчувається, що всі комуністи на світі вважають запросини Совітів до Ліґи банкроцтвом капіталістичного світа, що так ганебно скапітулював з усіх спроб боротися проти ворожого йому совітського ладу і всіх його пропаґ та скрутив на шлях „гармонійної співпраці" з ним.

Одночасно офіціяльна преса всіх тих держав, які підписали запрошуючого листа, мусить від-

тримувати тезу, що в інтересах Ліги і її універсального характеру було втягнути до неї державу зі 160 міліонами населення. Для них рішаючою є цифра, — який зміст тої цифри і який ідейний зміст цілої тої держави, — яка її вартість для світа західньої культури, — цим не турбуються воскресші нині критерії передвоєнної дипльоматії. Але не можуть одночасно тріюмфувати дві протилежні ідеї. Може йти лише спір за те, котра з них записала вчора своє банкротство. І може той спір довести до висновку, що ні одна з них не перемогла, — зате обидві актом взаємного компромісу скомпромітувалися.

Скомпромітувалася ідея революційного комунізму, що лягла в основу жовтневої революції і цілої державної системи Совітського Союзу. Компромітуючою є втеча під опікунчі крила ненависного буржуазно-капіталістичного світа під загрозою японських баґнетів, компромітуючими є облудні пацифістичні фрази, декламовані під натиском внутрішньої і міжнародньої ситуації, всупереч свому первісному заложенню — бути все і безперервно тією ферментуючою, активно-наступаючою силою, яка довела би до світової комуністичної революції. Компромітуючим є факт відкликання сесії III. Інтернаціоналу, щоби не вносити дисонансу зараз на початку — в урочистий момент заручин з буржуазією.

І компромітуючою є та коротка память, яку пригадав Ліґі Націй благородний швайцарець. Ті всі виправдуючі арґументи про потребу найширшої співпраці для добра мира, арґументи, за якими криється надія, що може вдасться розкладову силу московсько-большевицького деспотизму запрягти на послуги франко-версайської системи, яку боронить Ліґа.

Вчорашній день це безперечно історична дата. Це дата кульмінаційної точки і внутрішнього заломання та безсилля комунізму і морального розкладу післявоєнної Европи. Ця зворотна точка може довести або до повної катастрофи Европи або до її реґенерації. Перманентне трівання парадоксу в історії неможливе. В місце скомпромітованих сил мусять виступити нові. Момент, в якому пічнеться процес ліквідації тих сил, буде моментом, в якому й легковажений та зневажуваний нині український чинник ставатиме вирішною силою.

На шляху до виступлення з Ліґи Націй.

Чеська прилюдна опінія про внесення і заяву міністра Бека в справі охорони національних меншин.

Прага, вересень 1934.

Частина французької преси мала слушність, коли після візити міністра Барту в Варшаві писала, що успіхи цієї візити не великі та що Франція мусить бути приготована на те, що політика польського союзника принесе їй у майбутньому ще неодну несподіванку та наробить їй немало клопотів. Не багато часу проминуло від тієї візити, а вже всі ці здогади сповняються на сто відсотків. Загадочна незаінтересованість польської політики як долею середньої Европи, так і Ліґою Націй, чесько-польське напруження, закріплювання польсько-німецької приязни, неґативне становище супроти Східнього Льокарна, а тим самим і проти політичної східньо-европейської концепції Франції і Малої Антанти та цілковито самостійна великодержавна політика Польщі, все це ті вияви „невдячности", що з дня на день приносить Франції її колишній пупіль. І нічого не помагають переконування та заклики до розуму і серця, ані погрози. Навпаки, що день, то нова „несподіванка" з боку Польщі, несподіванки, над якими і найбільше досвідні французькі політики розводять руками і, як напр. бувший міністер фінансів відомий Жорж Бонне, вийшовши з рівноваги, не мають вже що іншого сказати, як лиш: „Ми не розуміємо цього всього".

Ще здається ніколи женевський ареопаґ не переживав таких тяжких хвилин, як підчас теперішнього свого засідання. Несподівано довгі воловодини з приняттям СССР до свого гурта, саарська проблема, австрійське питання, справа охорони меншин, переговори в справі Східнього Льокарна. Все те питання зовсім не легкі до вирішення в нинішній ситуації, а з другого боку це все питання, які можуть рішити про майбутнє і так вже захитаного престіжу „женевської крамнички". Густа і напружена атмосфера Женеви. Немає майже дня, щоби не вдарив у неї якийсь грім: то зпонад сніжних швайцарських шпилів, то з гарячих преріїв Полудневої Америки, то з захмареного неба Ірландії. Але найстрашніший, бо найменш сподіваний грім луснув у палату женевського ареопагу з великодержавного небосклону Польщі. Дуже болючо дав себе відчути в Женеві варшавський Зевес устами свого Меркура. Йде про виступ мін. Бека в справі поширення чи пак узагальнення зобовязань охорони меншин на всіх членів Союзу. Пишу про нього на основі того першого безпосередн. враження, яке він викликав у чехословацькій пресі. Як відомо, міністер Бек, обговорюючи внесення Польщі на поширення зобовязання охорони меншин на всіх членів Союзу Народів заявив, що якщо так не станеться, Польща покине від нині всю співпрацю з органами Союзу Народів в питаннях такої охорони. Чехословацька преса одноголосно погоджується принципово зі самим внесенням про таке поширення. Чехословаччина, мовляв, усе стояла на тому становищі, що держав не можна ділити на дві категорії, повноправних і неповноправних, з меншою чи більшою суверенністю. Але Чехословаччина не може ніяк погодитися зі самою формою, зі самим способом такого виступу міністра Бека та з такими методами праці на форумі Союзу Народів. Поведінку міністра Бека треба, на думку цієї преси, розуміти як однобоке відкинення тих договірних зобовязань, які на себе взяли новоповсталі по світовій війні держави і то саме тих зобовязань, що є одною із суттєвих частин мирових договорів, якими створено існування цих держав. Такий крок, як його вчинив міністер Бек у Женеві, це грізна небезпека, що може легко довести до загального хаосу в міжнародньому житті. В такім ультимативнім домаганні Польщі добачує чеська преса не бажання поширення зобовязань охорони меншин на всі держави, але бажання анулювати всі договори про ці зобовязання. Факт, що з таким своїм внесенням міністер Бек прийшов саме в моменті, коли в Женеві йдуть у повному розгарі переговори про приняття СССР до Союзу Народів, дає можливість деякій частині чеської преси здогадуватись, що за цим внесенням криється невдоволення Польщі з французько-совітського зближення. Дехто знову дивиться на цей виступ польського міністра закордонних справ як на недвозначний вияв польсько-німецького фронту проти всіх і тому вважає його першим кроком Польщі на шляху до виступлення зі Союзу Народів.

М-я.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 21. ВЕРЕСНЯ 1934.

ВАС. МУДРИЙ 4)

З подорожі до Швеції.

ВРАЖІННЯ З КОРАБЛЯ.

По вечері все, що було на кораблі, вилізло на чердаки. Вечір був тихий, небосклін звіздистий, а довкола корабля темінь. Проходовий чердак освітлили густо електричними світлами, удекорували його і робили пильні приготування до дансінгу. Почався цей дансінґ коло десятої години вечора і трівав довго. Танцюючих було мало. Більше було таких, що приглядались цій забаві серед моря в глуху ніч.

Мій товариш із кабіни, військовий лікар із Торуня, і я покинули це видовище скоро і пішли на спочинок. Але сон нас довго не брався. Ми говорили. Він інтересувався дуже нашими справами, але дуже мало в них визнавався. Вкінці треба було цю розмову перервати, бо самі очі почали клеїтись до сну. Моїм бажанням було встати досвіта, щоби оглядати схід сонця на морю. Одначе це мені не вдалось. Розбудили мене зі сну соняшні промінні, що закрадались крізь кругле вікно та дразнили очі. Виявилось, що це вже було доволі пізно, а сонце підійшло високо. Оглядини сходу для мене пропали.

На кораблі був рух. Всі вишукували для себе якнайдогідніші місця на чердаках, щоби оглядати море та дихати морським воздухом і купатись у соняшному світлі. Люди вже з морем зжились. Деякі мали вже доволі тієї примусової ізоляції від світа і виявляли недвозначно ознаки нудьгування. Зі світа не продиралась сюди ні одна вістка. Дехто держав у руці якунебудь вчорашню, нині вже перестарілу, газету та вичитував пильно все, що вчора просунулось незамітно попри його увагу. Така атмосфера трівала доволі довго.

Щойно коло год. 11. передполуднем на кораблі повіяло новим духом і життям. Пішли в рух далековиди всяких розмірів і навіть театральні льорнетки. Корабель мав наближатися до фйордів. Одначе ще довго треба було ждати, щоби до них доїхати. Тимчасом появився на овиді якийсь більший пасажирський корабель. Усі почали за ним слідкувати, доки він не щез із овиду. Пізніше появилося два вантажні кораблі, невеликі розмірами, навантажені деревом. Вони перепливали тутже біля нас. Появились у подорожніх фотографічні апарати, а далі оклики поздоровлення для залоги вантажних кораблів. Скоро і вони щезли, а на овиді крім води і небосклону не видно було нічого.

Ще кілька хвилин плавби і на північному заході замайоріли обриси якогось берега. На кораблі заворушилось життя. На обличчях усіх була помітна радість. Ще кілька хвилин, ще хвилина і біля берега видно було багато вітрильних човнів. Були це рибацькі човни, що, як пізніше виявилось, плили доволі далеко від берега. Скоро і цей вид щез. Натомісць з другої сторони корабля зарисувався в далині якийсь скалистий стіжок, що сторчав дико над водою. Все вдивлялося в нього. Чим більше корабель до нього приближався, тим виразніше було видно, що це невеличкий, але стрімкий скалистий острівець. Не було на ньому ні одної деревинки. Скоро він лишився в боці поза нами. Зате показалися інші подібні до нього острівці, деякі пусті, деякі покриті частинно косодеревиною.

Не доїхавши до них, наш корабель затрубів пронизливо і почав звільнювати скорість плавби. За кілька хвилин зпоза далеких острівців появився моторовий човен, що бистро мчав у нашу сторону. Скоро був він біля нас. З корабля скинули вязану драбинку. Човен підїхав під корабель, який у тому часі ледви просувався по морі. Незвичайно зручно зловили драбинку два моряки на човні і скоро, вюнко скочив на драбинку шведський офіцер-моряк та за кілька секунд був уже на нашому чердаку. Це був т. зв. пільот, який мав тепер вести корабель фйордами до Стокгольму. Коли пільот найшовся на чердаку, моторовий човен, що його привіз, негайно відчалив від корабля і сховався за далекими острівцями. Зате наш корабель приспішив свою скорість і ми небавом вїхали в гущавину менших і більших островів та острівців. Між деякими ширина морського проливу була дуже вузенька, але глибина їх мусіла бути значна, коли корабель плив повною парою.

Такими проливами їхали ми вже до самого Стокгольму. Спершу при вїзді до фйордів острови були малі, скалисті і дикі. Чим далі ми їхали, тим вони були кращі, бо вкриті зеленю, а подекуди вже й заселені. Щойно після якої години їзди поміж ними нам довелося оглядати на більших островах прегарні будинки, положені романтично серед зелені на високих скелях, що стрімко спадали до моря.

Коло 1-ої години пропливав наш корабель попри перший шведський морський форт. Із забетонованих від моря, вкритих на горі зеленою травою і частинно лісом, скель виглядали дула фортечних гармат. Коли ми минали форт з корабля пронеслися орхестральні звуки шведського національного гимну. Це корабель салютував перед першим видимим і дуже переконливим символом шведської державної сили.

За фортом панорама островів ставала чимраз краща і чимраз привабливіша. У всіх проливах був рух. На хвилях неслося багато моторових човнів з великою бистротою в ріжних напрямах. Стрічали ми і звинні, невеличкі вітрильні човни, в яких плили в спортових або купелевих одягах гуртки спортовців. Деякі з них просувались попри наш корабель дуже близько. Хвиля води, що підносилась за кораблем кидала ними немов лушпинами, але це їм не шкодило. А ті, що були на них, поздоровляли весело подорожніх, що гляділи із чердаків нашого корабля.

В одному місці оглядали ми далеко в проливах прегарну велику, високо положену будову на острові серед густої зелені. Був це один з літніх замків королівської родини. Жаль було, що не можна було цього замку оглянути зблизька. Подорож фйордами трівала довго. Щойно коло 3-ої год. попол. почали ми зближатись до Стокгольмської пристані. Корабель зменшив скорість. До нього підплило два моторові човни (гольовники). Їхня залога почала привязувати до них скинені їм з корабля линви. Корабельні машини спинили рух. Гольовники почали притягати корабель до берега. В год. 4-ій ми висіли з корабля в Стокгольмі.

Українські протести проти вступу Совітів до Ліґи.

У справі вступу Совітів до Ліґи Націй вислали представники ріжних наших організацій відповідні заяви. Крім уже наведених у нас заяв, заслуговує ще на ближчу увагу лист делеґата УНР. і голови „Українського Товариства для справ Ліґи Націй" О. Шульгина.

Пане Президенте!

Маю честь представити Вашій Екселенції долучений тут меморіял, який зясовує українське становище у справі наміреного принятия Совітського Союзу до Ліґи Націй.

Маємо пересвідчення, що в цьому меморіялі доказали ми ясно, що вступ Совітів був би актом, що стоїть у різкій суперечності з першою статтею (§ 2) Пакту, який домагається, щоби кандидат до Ліґи Націй „правив свобідно". Тимчасом Совітський Союз повстав з підбою і військової окупації України, кавказьких республік і Туркестану. У таких обставинах не може бути й балачки про те, щоби ті республіки, що є важною складовою частиною Союзу, мали свободу правління.

З другого боку совітський режім, від хвилини, коли істнує, основується на режімі терору, а це виключає можливість істнування вільної влади на всьому просторі Сов. Союзу.

Долучений тут меморіял подає ще другий закид проти вступу Сов. Союзу: знаємо, що 23. стаття Пакту забороняє невільництво, тимчасом воно, під формою примусової праці, стало інтегральною частиною совітської системи.

Врешті меморіял вказує на глибоку суперечність, яка істнує між високими принципами у передмові до пакту Ліґи Націй і засобами совітського уряду і на міжнародньому полі і в самому краю, над яким він панує.

Ясно, що українське становище зазначене в меморялі може бути тільки вороже у справі вступу Совітів до Ліґи. Але тому, що ця кандидатура, без огляду на всі закиди, має ввійти на денний порядок XV-го засідання Ліґи, наш меморіял висловлює побажання, щоби цю кандидатуру піддати бодай розглядові, передбаченому у ковенанті Ліґи і тимсамим, щоби Сов. Уряд мусів виконати деякі зобовязання.

Щодо України то її домагання зясовані в меморіялі національного українського уряду, який домагається, щоби:

а) червона армія відступила з України,

б) наслідком цього факту повстала ситуація, яка дозволила би Україні відродити під опікою Ліґи Націй свою незалежність і утворити свобідно свій національний уряд.

Закінчуючи цей лист, мушу додати, що від 15 літ наше Товариство для справ Ліґи Націй, в якому маю честь головувати, підтримувало між своїми земляками почування справжньої симпатії для Ліґи Націй і ми сподіваємося, що кандидатура Сов. Союзу буде вирішена так, щоби могла зміцнити престіж цієї установи. Хочемо вірити, що Збір Ліґи, яким Ви будете мати честь проводити, приймаючи постанову щодо Сов Союзу, буде рахуватись з почуваннями міліонів усіх тих поневолених народів, які переслідує брутально уряд, що ставить тепер свою кандидатуру в Женеві.

Приймiть, Пане Президенте, вислови моєї глибокої пошани.

О. Шульгин.

Женева, 10. вересня 1934.

*

Заяви подібного змісту прийшли ще від української політичної еміґрації Рівенського повіту, Українського Комітету у вел. князівстві Люксембурґу і від еміґрантського комітету у Щепюрно.

Творім самі посади для себе!

(Під увагу безробітній інтеліґенції).

Ціла низка статтей у „Ділі" на актуальну тему розбудови наших варстатів праці є доказом на те, що тема та хвилює щораз більше українське громадянство, яке найшлося нині в дуже тяжкому положенні. Про цю наболілу справу писали у нас ріжні люди: економісти, інжинірн, кооператори, купці, професори і всі вони подавали якийсь спосіб, як у нас найлекше зарадити лихові, себто як забезпечити нашу безробітну інтеліґенцію, число якої зростає з року на рік, з місяця на місяць.

На цю тему находимо теж цікаву статтю в перемиському „Українському Бескиді" (ч. 34) під наг. **„Властивий шлях"**. Автор тої статті, що скривається під псевдонімом „Обсерватор", не подає нічого ревеляційного, а радить те, що у нас радили й інші: придержуватись послідовно гасла „Свій до свого", себто закладати власні варстати праці, а тоді „не старчить нам до праці цієї інтеліґенції, яку маємо".

У згаданій статті найцікавіший один приклад, що його наводить її автор на доказ, того, що нашим дітям ми самі маємо дати посади у себе і що це зовсім можливе до зреалізування. А саме наводить він село **Уличко в Дрогобиччині**. „В тім селі — пише він — основано ріжні кооперативи, котрі мають **моторовий млин, молочарню, кілька споживчих крамниць, склеп зі шкірою, а тепер задумують отворити склеп з матеріями й одіжю.** Не згадую про культурно-освітні установи, які є ведені взірцево. Це все повстало тут без гамору, без політики, а муравлиною працею інтеліґентних людей, котрі зуміли настільки освідомити своїх громадян, що не деінде, а лиш у себе дома вони мають мати варстати праці. **При тих установах працює за заплату 17 інтеліґентних людей,** — не кажу про те, що при тім заробляють і інші: селяни та робітники".

Якби так — читаємо далі — зробили всі наші села — **тоді мусілиб повстати і наші фабрики, в яких помістились би тисячі нашої інтеліґенції.** Але щож, наш молоденький інтеліґент, замість освідомлювати в цьому напрямі нарід, пише сотки прохань по державну посаду — або зневірений падає в іншу скрайність: комунізм — або стає безхарактерним волокитою.

І тут йдуть знову характеристичні приклади.

Коли одному інтеліґентові, маґістрові прав без посади (бо не уважаю за посаду миски з борщем і бараболею у батька селянина), давали в одному селі в касі вести касове діловодство, а при тім дещо провірити й у інших установах — розуміється за нагородою, хоч невеликою, то він сказав:

— О, то не для мене посада. Я не на це кінчив університет.

І цей панок є дальше без заняття на ласці батька, а одиноким його заняттям є крутити голову дівчатам.

Ще один приклад. Давали одній укінченій семинаристці збирати вкладки на Рідну Школу, з чого їй припалоб 20%, себто 40 зол. місячно. На це вона відповіла, що це не для неї. Але товкти ногами по хідниках і вкінці залицятись до сержантів, то краще.

А кінчить автор так:

„У нас є замало інтеліґентної молоді, — а посад аж за багато, тільки треба вміти собі їх виробити. Освідоміть нашу селянку і міщанку, що лиш своє мило має купувати, що лиш своїми виробами має користуватись, тоді повстануть сотки-тисячі посад для нашої інтеліґенції.

Заїдьте до першого ліпшого нашого містечка. Хто там купує? — наш чоловік. Кого годує? — чужих людей. Ну, а колиж ти, брате, даш хліб своїм дітям, котрих ти до школи вислав?! — Старaймось бути по змозі самовистарчальними, тоді у нас не буде безробітної інтеліґенції, якої і так у нас за мало!"

Ще про урядову мову

греко-кат. парох. урядів.

Нам прислали таке письмо повітового староства в Бережанах:

Starosta powiatowy brzeżański.

№ A - 17. Brzeżany, dnia 1. września 1934 r.

Gr. kat. Urząd paraf. w Poruczynie.

Język państwowy. Do

Gr. kat. Urzędu parafji Inego

w Poruczynie.

Sąd grodzki w Brzeżanach nadesłał mi przedłożone przez Urząd paraf. spisy wypadków śmierci w miesiącach maju, czerwcu, lipcu i sierpniu 1934, sporządzone w języku ruskim, a nie w języku państwowym, a zatem nienadające się do użytku urzędowego.

Na podstawie postanowień, zawartych w obowiązującym dotychczas okólniku b. austr. Min. Spraw Wewn. z 16. września 1875 L. 1767, ustalającym sprawę języka metrykalnego katolickich Urzędów parafjalnych, a ustawą językową z 31. lipca 1924 1934 (Dz. U. R. P. № 73 po·. 724) niezniesionym — wzywam ks. Proboszcza do sporządzenia nowych wykazów wypadków śmierci za czas do 1. lutego do 31. sierpnia br. w języku państwowym i nadesłania mi w terminie do dnia 10. września br.

Zarazem zagrrażam na podstawie art. 16 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 22. marca 1928 r. o postępowaniu przymusowem w administracji, że na wypadek niewykonania niniejszego zarządzenia zastosuję art. 44 cyt. Rozporządzenia, w szczególności zarządzę wykonanie zastępcze przez przetłumaczenie wykazów ruskich przez zaprzysiężonego tłumacza na koszt Ks. Proboszcza.

Starosta Powiatowy:
Woyciechowski

Голяндія зброїться.

ГАҐА, 19. 9. ПАТ. Королева Вільгельміна в товаристві княжни Юліяни відкрила сесію ґенеральних станів і виголосила престольну промову. Королева зясувала господарську скруту Голяндії та кольоній в Індії і заповіла дальшу ощадність та побільшення збуту на внутрішньому ринку, щоби вдержати експорт на теперішній висоті. Королева висловила побоювання за долю людства тому, що цілий світ постійно зброїться. Тому Голяндія мусить числитися з тим фактом і зреалізувати свої проєкти збросння з метою оборони держави.

Трьох комуністичних послів намагалося протестувати проти промови королевої. Тому їх поліція усунула з парляменту.

Змова в Ґватемалі.

НЮ ЙОРК, 19. 9. ПАТ. У Ґватемалі розстріляли 12 змовників, яких воєнний суд засудив на кару смерти. Змовники задумували вбити президента республіки, численні визначні особи та ограбити банки і приватні доми. Змовники — це колишні політики.

Завершення орґанізації Хліборобської Молоді при „Сільськім Господарі".

Як відомо „Сільський Господар" орґанізує хліборобську молодь у Гуртках Молоді при Кружках „С. Г.". Завданням цих Гуртків Молоді є обєднати молодь у віці від 12—18 літ та при допомозі теоретичної науки і практичних робіт у формі конкурсів-змагань, навчити цю молодь добре господарювати. Ця форма орґанізації молоді принялася у нас дуже добре і сьогодні працює вже у цих Гуртках Молоді поверх 3.500 молодих хлопців та дівчат. Ця орґанізація молоді розкинена тепер при Кружках „С. Г." у 23-х повітах, 128 селах та начислює 367 Гуртків Молоді. Вся праця в Гуртках Молоді іде під доглядом агрономів „Сільського Господаря". Гуртки Молоді є обєднані у філіяльні Секції Хліборобського Вишколу Молоді при філіях „Сільського Господаря", а завершенням повної орґанізації є Головна Секція Хліборобського Вишколу Молоді при Головнім Т-ві „Сільський Господар" у Львові. По двох роках праці в краю приступив „Сільський Господар" до створення цеї верховної установи, а саме, Головної Секції Хліборобського Вишколу Молоді при централі.

Дня 14. вересня ц. р. відбулося засідання Головної Секції Хліборобського Вишколу Молоді при Т-ві „Сільський Господар" при участи 22 делеґатів філій „Сільського Господаря з краю. Засідання відкрив інж. Ю. Павликовський, який вказав на вагу орґанізації молоді у рямцях нашого хліборобського товариства та зясував потреби і конечність цих нарад.

Нарадами проводив дир. П. Ковальський, голова філії „С. Г." у Львові та д-р Е. Перфецький, голова філії „С. Г." в Сокалі. Нарада ухвалила правильник Секції і приняла до відома звідомлення з праці централі у ділянці Хліборобського Вишколу Молоді, яку предложив інж. д-р Е. Храплявий. З черги здавали делеґати філій „С. Г.", де вже ведеться Хлібо-

робський Вишкіл Молоді, звідомлення з дотепе- рішньої праці в краю. Ці звідомлення предло- жено з 14 районів.

Потім розвинулася широка дискусія, яка дала багатий матеріял для того, щоби в майбут- ньому ще інтензивніше повести Хліборобський Вишкіл Молоді в краю, бо це одна з тих форм ор- ганізації молоді, яка була для нашого села най- більше відповідна і найбільше корисна. У дис- кусії забирали слово: інж. В. Дмитренко (Коло- мия), інж. Я. Зайшлий (Коломия), інж. П. Ду- брівний (Калуш), інж. Вакуловський (Рогатин), інж. П. Зелений (Долина), О. Барая (Бережани), інж. А. Чемерис (Скалат), д-р інж. Томашев- ський (Львів), інж. Г. Еліяшевський (Львів), інж. Голод (Зборів), інж. М. Каплистий (Жов- ква), дир. Т. Гринкевич (Тернопіль), д-р Е. Пер- фецький (Сокаль), інж. Б. Волинець (Мостиська), інж. В. Шпот (Судова Вишня), дир. Поморли- ський (Чортків), дир. Поритко (Рогатин). По на- радах ухвалено такі рішення:

1) Подбати за добру українську літературу для праць Гуртків Хліборобського Вишколу Молоді.

2) Наладнати належно відношення організа- ції нашої молоді до самоврядування.

3) Видати окремий часопис для Хлібороб- ського Вишколу Молоді спершу як додаток до „Сільського Господаря", а дальше самостійно.

4) Провірювати власними силами Централі усю працю в краю і її наладнувати.

5) Рішено, щоби всі філії „С. Г." повідомля- ли про працю Хлібороббського Вишколу Моло- ді кожного місяця Централю.

Вкінці вибрано Раду Головної Секції Хлібо- робського Вишколу Молоді у такому складі: **інж. д-р Е. Храпливий** — голова, **інж. д-р Е. Томашевський** — заст. голови, **інж. Г. Еліяшев- ський** — секретар, **дир. П. Ковальський, інж. В. Дмитренко, інж. Я. Зайшлий, інж. В. Вакулов- ський та інж. М. Каплистий.**

Наради Головної Секції Хліборобського Ви- школу Молоді дають основу до дальшого корис- ного розвитку цієї праці над сільською молодю нашого хліборобського товариства „Сільський Господар".

З життя української палестри Коломийщини.

Сходини коломийської делеґатури Союзу Українських Адвокатів.

Дня 8. вересня ц. р. в салі Українського На- родного Дому в Коломиї відбулися сходини де- леґатури СУА у приявности 15 адвокатів та 11 аплікантів. Сходини відкрив сеніор д-р Андрій **Чайковський.** Вшановано повстанням з місць память померших в останніх часах членів СУА д-ра Івана Ганкевича і Карла Шипайла. Д-р Чайковський зазначив у свому звіті, що з при- чини тяжкої недуги не міг як слід вести делеґа- тури і тому в останньому році виручив його д-р Новодворський. Взиває всіх до організації і за- значує, що може вже останній раз забирає голос на таких сходинах та просить тому всіх, щоб не ставились байдуже до організаційної праці СУА.

На внесення д-ра Новодворського вибрано одноголосно предсідником сходин т. Богдана **Дідицького,** секретарем т. **Косака.** Звіт з діяль- ности делеґатури здав д-р **Новодворський.** На 33 адвокатів українців коломийської судової о- круги є тільки 20 членами СУА; 6 вписалося щойно тепер, а 7 ще й досі не належить. З 26 аплікантів зголосило вступлення до Союзу за надзвичайні члени тільки 16. Відчитано письмо Виділу СУА в справі **обовязкової** участи у юві- лейному святі дня 22. вересня у Львові й ухва- лено одноголосно взяти в ньому участь.

Після того адвокат **Чернявський** виголосив реферат **„Про сучасне положення адвокатури взагалі й української зокрема"**, а д-р **Новодвор- ський** реферат **„Ідеольоґічні підстави адвокату- ри"**. Оба реферати, дуже совісно оброблені, ви- кликали серед присутніх оживлену дискусію, в якій брали участь адвокати: Касіян, Турянський, Мурович, Малецький, Кузьмич, Лепкий, і інші.

По ухваленні відповідних резолюцій вибра- но делеґатом: сеніора д-ра Андрія **Чайковсько- го,** а його заступниками: д-ра **Новодворського** і д-ра **Косака.** Апліканти вибрали як свого пред- ставника до делеґатури: аплікаута Льва Рубін- гера.

Польська нота до большевицького уряду.

ВАРШАВА, 19. 9. ПАТ. Польський і боль- шевицький уряди обмінялися нотами. Вони стверджують, що після вступу СССР до Ліґи основою взаємин між обома державами залиша- ються в цілій ширині підписані договори враз з пактом про ненапад і конвенцією про напасника.

Військовий вишкіл молоді від 8 до 21 року життя.

РИМ, 19. 9. ПАТ. Італійська рада міністрів приняла кілька законопроєктів з метою зміцни- ти військову силу Італії. Перший законпроєкт передбачує вишкіл молоді від 8 до 21. р., себто до покликання до війська. Військовий вишкіл молоді буде відбуватися в спеціяльних органіва- ціях молоді „Балілля" і „Аванґарда" та у фор- маціях добровольців міліції безпеки.

Другий законпроєкт обговорює вишкіл ре- зервістів, а третій установляє начальний інспек- торат для вишколу резервістів. Крім того відбу- ватимуться військові курси в середніх і вищих школах. По згаданих школах викладають новий предмет „військова культура". Ученики серед- ньої школи не перейдуть до вищої кляси, коли не будуть мати доброї ноти з цього предмету. Студенти університету не одержать з тих самих причин дипльому. „Військову культуру" викла- датимуть старшини чинної служби.

Теоретичні маневри американської армії.

НЮ ЙОРК, 30-го серпня. (Вл. кор.). Амери- канська армія відбуває тепер свої маневри в око- лиці Ню Йорку, Філядельфії і малих містечок здовж берегів Атлянтійського Океану. Вона по- ділена на чорну армію, як атакуючу і синю ар- мію, як оборонну. Чорна армія складається з 15 дивізій піхоти, 2 дивізій кінноти і деяких інших частин. Вона наступає на густо населені околи- ці між Ню Йорком і Філядельфією. Вчора ця ар- мія заняла сильні позиції в околиці Атлантік Сити, а потім пішла понад залив Барнеґат.

Так описують ґазети американські маневри. Одначе показується, що це лиш маневри на па- пері, ведені офіцерами з ґенерального штабу. Во- ни мають на меті приготовити армію на напад ворога на місто Ню Йорк. У нападі бере участь 750 воєнних літаків.

———o———

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 21. ВЕРЕСНЯ 1934.

СТ. ШМАНЬКОВЕЦЬКИЙ. 3)

З днів жаху.

(Докінчення.)

Прийшов памятний день 19. вересня 1914. року. Днина була напричуд гарна, взолочена осіннім сонцем. Ранком приїхав до митрополичої палати ґубернатор Шереметєв та заявив Прео- священому, що ще нині таки його вивезуть з Га- личини. Щоби була змога приготовитися до до- роги, лишають Владиці дві години часу. Тоді митрополит попросив, щоб йому дозволили взя- ти зі собою трьох людей, себто як сповідника о. ректора д-ра Боцяна, братчика Йосифа Ґродзько- го та одного хлопчину до послуги, Попадюка. Шереметєв згодився. Стали збиратися в дорогу. Офіціяла Білецького, який хотів порозумітися з митрополитом у деяких справах церковної адмі- ністрації, не допустили, тому о. Білецький стояв у кутку біля сходів, якими митрополит сходити мав удолину. І справді за часок надійшов Вла- дика, прямуючи до каплиці, щоби помолитися перед Найсвятішими Тайнами та покріпити ду- ха перед невідомою дорогою. Минаючи о. Білець- кого, вручив йому незамітно коверту з грішми і такою запискою: „О. офіціялові Білецькому за- лишаю мої гроші 5.750 кор. і цертифікат на 28.437 кор. і 115 франків. Не дозволено мені з ні- ким бачитися — вивозять мене у глибину Росії. Прошу опікуватися домом і садибою. Всіх отців і Братію сердечно прощаю; нехай вибачать усі, яких я може скривдив, або згрішив. Молітьея за мене. Нехай Вам всім Бог благословить. Прощай- те. З нами Бог! Львів, 18. IX. 1914. † Андрей Ми- трополит".

Ця записка і коверта зберігаються в митро- политальній скарбниці у св. Юрі.

Після 12-ої години заїхали перед палату два авта, одно призначене для людей, друге на клунки.

Вістка про це рознеслася у св. Юрі та поле- тіла і поза його мури. Зібралися всі священики й інші святоюрські мешканці, посходились і лю- ди з найближчих вулиць і ждали.

Около 12-ої години відчинилися двері пала- ти. До одного авта сіли: митрополит Шептиць- кий з о. д-ром Боцяном, напроти них брат Ґродзь- кий з капітаном Сонїном, а при кермі шофер з жандармом. На другому авті приміщено слугу з клунками.

Це була зворушлива хвилина. Понісся шум і гамір між зібраними, в очах багатьох блиснули сльози, а все те прикрив голосний плач жінок...

Люди тремтіли, тратили панування над со- бою й своїми нервами. Одні тиснулись до авта, щоби попрощатися з митрополитом, інші стоя- ли закамянілі, ще інші впали навколішки.

Капітан Сонін, (мимоходом кажучи, волиняк з Радивилова родом, чемний, людяний, навіть прислужний) дав шоферові приказ рушити з місця. Заграли мотори, авта виїхали поза браму і попрямували до вулиці Міцкевича. Щойно за брамою повідомив кап. Сонін митрополита, що відвозить їх до Бродів, відки вони залізницею поїдуть у дальшу дорогу до Києва.

На подвірі св. Юра лишилася юрба, що дов- гий час стояла непорушна, німа, роздумуючи, чи не розпрощалася зі своїм Владикою на віки...

Ідучи вполудне Личаківською вулицею, стрі- нув я біля костела СС. Кларисок оба авта. Лю- ди, що бачили цю картину, ставали, знімали капелюхи, а видячи в одному авті митрополита і між його товаришами потороші російського жандарма й слугу, розуміли, що все це значить...

Авта мчали, а за ними немов нісся відгук тужної Дорошенкової пісні:

Цар візьме мене, в Сибір пожене,
Сніг кривавою та дорогою
Завіє мене!...

Брутальний акт насилля, доконаний росіяна- ми на найвищому достойникові нашої Церкви, навіває сумні спомини з нашої історії та наводить на память траґічні постаті Дорошенка Самойло- вича, Полуботка та останнього кошового Січі Калнишевського.

Нашим сусідам мусіла певно станути в уяві картина, як колись царська влада насильно ви- везла з Варшави в глибину Росії польських се- наторів...

Дорога до Бродів волікласяь доволі довго. Треба було минати всякі табори, що посувалися в напрямку фронту. По дорозі, навіть у Бродах не можна було нічого купити зїсти; все викупи- ли салдати. У Бродах ждав сальоновий вагон, який ґубернатор призначив для царського вязн- ня. Заки прибув поїзд і ваґон долучили, була вже ніч. Поїзд рушив у дорогу в годині 11-ій, минав ряд інших поїздів, в яких їхали на фронт сибірські полки. В годині 4-ій вночі були в Бер- дичеві, а в три чверти на 12-ту вполудне в Киє- ві, де опіку над Владикою перебрав поліцмай- стер Гроностаїв та його помічник.

Всіх приміщено в готелі „Континенталь" при вулиці Павловській, очевидно під сторожею жан- дармів. Там то в часі тихої Служби Божої 23. вересня висвятив митрополит о. д-ра Боцяна на луцького єпископа та написав грамоту, якою за- іменував о. д-ра Дмитра Яремка острожським єпископом і тайним ґенеральним вікарієм на ви- падок, якби о. Білецького вивезли росіяни зі Львова. Найближчої неділі в окруженні жандар- мів вивезено митрополита на залізничий двірець, а відти залізницею до Нижнього Новгороду. По- їхав з ним лиш хлопчина до послуги, бо не було

Страшна хемічна зброя.

ПАРИЖ, 19. 9. ПАТ. „Ле Жур" повідомляє, що в Німеччині переводить досліди з новою, страшною хемічною зброєю, яку виробляє фабрика Рідрера в Мосбургу. Це спеціяльний рід глинки, яку хемічними процесами можна насичувати такими газами як фосген та іперит. Просяклий газ у глинці може зберегтись 8 днів. Пробний газ у глинці, який посиплеться такою глинкою через спр... довший час голі перейти. Досвіди закінчилися додатніми вислідами.

—o—

Страйк ткачів поширюється.

НЮ ЙОРК, 19. 9. ПАТ. Провідник страйкового комітету Ґорман заявив, що в найближчий понеділок до страйку ткачів приступить 100 тисяч робітників волоконного промислу.

—o—

По широкому світі.

— Власники англійських копалень погодилися, щоби конфлікт з вуглекопами поладнав мировий суд.

— На Алясці згоріло місто Ном. 2.000 населення загрожене голодом.

— Республика Сан Домінґо рішуче відмовилася видати колишнього президента Куби Мачаду новому урядові.

— Колишній японський амбасадор у Римі Йошіда відвідає японських амбасадорів у Москві, Варшаві, Берліні, Парижі, Брюселі, Льондоні та Вашинґтоні з метою узгіднити і затіснити працю з японським міністерством закордонних справ.

— Комісія для висвітлення афери Ставіського рішила оголосити звіт поліції про вбивство судді Пренса.

— Пруський міністр внутрішніх справ розвязав у Прусії 13 масонських льож.

— З концентраційного табору у Воллерсдорфі в Австрії звільнили ґен. Шнелера, соціяль-демократичного посла Хорвачека і радника Вебера. Крім того 400 націонал-соціялістів одержали відпустку на жнива з концентраційного табору в Стирії.

— Большевицьким військовим аташе при амбасаді в Льондоні призначив уряд ген. Путну, відомого теоретика большевицької армії. Ґен. Путна був військовим аташе в Гельсінґфорсі, Берліні і Токіо.

— Німецький військовий аґент у Токіо — Отто виїхав до Манджурії на інспекцію корпонів.

— Вчора закінчила в Білгороді наради міжнародня парляментарна унія. Найближча конференція відбудеться на другий рік у Льондоні.

грошей, щоб зі собою взяти о. епископа Боцяна та брата Гродзького, яких опісля царська влада заслала на Сибір.

Від тоді зачинається скитання нашого Владики. З огляду на можливі симпатії старообрядців, яких у Новгороді було багато, відіслано митрополита небавком до Курська, що є відомий з історії як місце заточення греко-католицьких духовних. У Курську жив митрополит у Полторацькій гостинниці, очевидно як вязень. На Різдво 1914. року, за дозволом ґенерал-губернатора Бобринського та головнокомандуючого ґен. Іванова відвідав митрополита в Курську еп. Боцян. Після дволітньої неволі в Курську російське міністерство внутрішніх справ віддало нашого Владику під владу Святішого Синоду, а той передав його владимірському епископові Антонієві з призначенням до Суздальського манастиря, що був відомою каторгою для духовенства, для впертих і непоправних сектантів, яким уже вороття у вільний світ не було і які там на цвинтарі склали свої кости... Доконало там віку чимало священиків-уніятів, яких імена збереглися в книжці Пруґавіна. Суздаль віддалений від Владиміра 30 верстов. Коли піднеслися голоси в пресі і запити в Думі в обороні увязненого митрополита, тоді після трьох місяців побуту в Суздалі, перевезли його на постійне в Ярославль.

Щойно грізна хвиля революції, що перекотилася по Росії, вернула митрополитові свободу. Було це в половині березня 1917 р., а дня 18. березня ст. ст. тисячна юрба витала в Петрограді царського вязня на залізничому двірці — в царській салі...

Звідти він після видужання, поробивши заходи у революційних міністрів щодо звільнення засланих царським урядом священиків, відвідав Київ, Москву, Петроград, опісля на Стокгольм, окружною дорогою вернувся на престіл своїх великих однойменників.

З природи й техніки.

ЗІЗД ФІЗИКІВ ПОЛЬЩІ.

У днях 27., 28. та 29. вересня ц. р. відбудеться у Кракові семий зізд фізиків Польщі. Покищо на зізд зголошені теж реферати двох українців зі Львова: м-ра **Василя Міліянчука** та д-ра **Андрія Ластовецького**.

ХОЛОДНЕ ПОВІТРЯ У НАЙГЛИБШИХ КОПАЛЬНЯХ.

Як відомо, то у копальнях є тим вища температура, чим глибша копальня. А саме температура підвищується там на кожних 33 метри глибини на один ступінь. Це значить, що чим глибша копальня, тим тяжче у ній працювати. Тому недавно завели на одній з південно-африканських копалень золота спеціяльне уладження, яке достарчає навіть найглибшим частинам копальні (2.300 метрів!), де панує температура 50 ступнів, свіжого повітря. Таким робом праця у такій глибокій копальні стає неможлива. Кошти будови цього уладження рівні 4 міліонам золотих. З цього видно, що воно всетаки оплачується.

ДІЯМАНТИ У ФРАНЦУСЬКІЙ ҐВІНЕЇ.

Зі справоздання **Бльонделя** у французькім „Огляді мінерального промислу" виходить, що в лісистих горах горішньої Ґвінеї (французької кольонії у північно-західній Африці) найшли приватні пошукувачі діяманти. У сусідній британській кольонії Сієрра Леоне найшли діяманти ще з 1931 р. Досі вивезли їх звідтіля коло 32 тисяч каратів. Ґвінейські діяманти, що походять з области ріки Макона, так само невеликі, як і діяманти зі Сієрра Леоне. Вимімково лиш стрічаються більші.

ПРИЗНАНІ ЛЕТУНСЬКІ РЕКОРДИ.

Протягом 6 місяців, себто від жовтня 1933 до квітня 1934 узнала міжнародня летунська федерація (Ф. А. І.) аж 29 нових рекордів. Звaживши те, що зимові місяці не дуже пригожі для рекордових летів, слід зазначити, що поступ у летунстві величезний.

Найбільшу висоту осягнули, розуміється у свобіднім бальоні, який покищо одинокий надається до летів понад 12 тисяч метрів угору. Тому, що рекорду трагічно погибших совітських летунів не можна було признати (вони осягнули по всякій імовірности висоту 21 тисяч метрів), уважають американців **Сетля та Форднея** тими летунами, що досі залетіли на найбільшу висоту. А саме, т. є 20. листопада 1933 р. піднялися вони в бальоні 8. кляси (себто обему понад 4 тисячі шестистінних метрів) на висоту 18.665 метрів. Рекорд найдовшого пробування у повітрю у бальоні має ще всетаки німець **Кавлен** з Ессен, що був у повітрю 87 годин від 13-го до 17-го грудня 1913 р. До його рекорду наблизилися значно згаданий уже Сетль та Кендаль, що перебули у бальоні 5. кляси (обему від 1600 до 2200 шест. метрів) 51 годин від 2. до 4. вересня 1933 р. Найбільшу віддаль перелетів бальоном німець **Берлінер**, який ще в лютім 1914 р. відбув дорогу 3.052 кільометрів.

Найбільшу висоту літаком осягнув француз **Лемоан**, долетівши на 13.661 метрів. У цій цифрі ударяє нас те, що міжнародня летунська федерація обчислює висоту лету з готового взору з докладністю одного метра, хоч відомо, що підчас випадкових помірів висоти останнього Піккарового лету, пороблених швайцарськими геодетами, виявилася похибка аж на 739 метрів. Очевидно, що взір на обчислення висоти лету мусить федерація переробити.

Максимальну скорість на шляху 1000 кільометрів осягнув літаком француз **Мазот**, а саме 358 кільометрів на годину. Найбільшу скорість на легкім літаку 1. кляси (себто літак для кількох пасажирів ваги не більше 400 кільограмів) осягнув американець **Врайт** з одним пасажиром. Його скорість була рівна 269 кільометрам на годину. Ще більшу скорість (336 км. на год.) мав американець **Леленд С. Мойльз** на ще лекшім літаку (менше ніж 281 кільограмів!). Найбільшу скорість взагалі осягнув італієць **Алжельо** на гидроплині 10. квітня 1933 р. (682 км. на годину).

Якщо йде у безмоторових літаках, то німець **Шмідт** має рекорд найдовшого в них перебування, бо 36 годин та 35 мінут без перерви.

ТЕРМІТИ ВЕДУТЬ ХЕМІЧНУ ВІЙНУ.

Що й у звіринім світі відбувається хемічна війна, виходить з обсервацій американського ентомольоґа **Снайдера** („Саєнс", 77. 1933). А саме річ у індійських термітах (половцях), що живуть як муравлі та пчоли в численних громадах. До ведення хемічної війни з муравлями вишколюють терміти окрему „касту". Головною зброєю цих вояків є (у деяких родів термітів) довга нарість на голові, що первісно утворена з третього ока і служить до витворювання дуже їдкого квасу, який у потребі виділює. В деяких випадках ці терміти випорскують свою їдь на віддаль 3 цм. Воєнні хемічні ділання розпочинаються тоді, коли ворожі муравлі появляться у гніздах термітів, стережених цілими кольонами їдких вояків. При тім ці вояки знають добре найслабші місця на тілі муравлів і стараються саме там їх поцілити. Муравлі падають тоді безборонні.

Проти такої хемічної війни між термітами і муравлями ми нічого не малиб. Одначе є відомою річю, що в тропічних краях терміти вижолоблюють підвалини та бальки деревляних домів так, що небавом цілі будинки стають звалисті, хоч зверха і не пізнати страшної роботи цих комах. Вони загніздилися сьогодні навіть у північній Америці і стали й там небажаними докучливими гістьми.

СТРАТОСФЕРНІ ПЛЯНИ АМЕРИКИ.

Славний американський фізик Артур **Комптон**, що 1927 р. дістав нагороду Нобля, уладив малий стратосферний бальон, що має усі наукові прилади великого стратосферного бальону. Цей малий бальон не потребує зовсім залоги. При помочі автоматичної радієвої сприймальної стації на бальоні можна визначити напрям його лету зі землі. Таким робом можна буде досліджувати стратосферу, не виставляючи на небезпеку людського життя.

Цей сам дослідник велів збудувати в університеті в Шікаго при допомозі інституту Карнеґі у Вашінґтоні апарат для мірення космічних промінів. Цей апарат важить 3200 фунтів. Технольоґічний інститут в Масачузетс поробив перші досліди цим апаратом на горі Мавнт Еванс у стейті Кольорадо. Завданням цих спроб є досліджения звязку між космічним промінюванням та кліматом тим більше, що на згаданій горі сліднi великі хитання температури. Висліди цих праць досі ще не відомі.

20 РОКІВ ПАНАМСЬКОГО КАНАЛУ.

Продовж 20 років, що минули від отворення панамського каналу, переїхало ним 80 тисяч 122 кораблів. За переїзд заплатили власники кораблів 339 міліонів долярів. Вантажу перевезли ці кораблі 336 міліонів 669 тисяч 957 тон.

ОДИН МІЛІОН 200 ТИСЯЧ ОБОРОТІВ НА МІНУТУ!

На 14. виставці хемічного промислу у Ню-Йорку показували центрифугу, що робить 200 тисяч оборотів на секунду себто один міліон двісті тисяч оборотів на мінуту. Конструктором цієї „ультрацентрифуги" є д-р Дж. В. Бімс, який використав задум французького винахідника Гігенара.

Сама „ультрацентрифуга" невелика. Частина, що обертається, себто ротор має промір одного центиметра. Він обертається, як кружальце, свобідно у лійці, порушуваний сильною струсю водня подібно, як танцює кулька над водограєм, порушувана струєю води. При цій шаленій кількости оборотів скорість точки на краю ротора рівна 2300 кільометрів на годину.

Розуміється, що, щоби зміряти таку велику кількість оборотів, треба замісць звичайного тахометра спеціяльного оптичного уладження.

А. Л.

Арештування баскійських радних.

МАДРИД, 19. 9. ПАТ. У провінції Алява арештувала поліція 22 міських радних за участь у виборах до міжпровінціонального баскійського комітету.

За новий морський договір.

ТОКІО, 19. 9. ПАТ. Міністерство закордонних справ заперечує вістки про підписання договорів з В. Британією та Злученими Державами, які виключували би війну. Зате Японія рішилась заключити новий морський договір, який замінить або заступить вашингтонський трактат. Японія не переводить збоєнь на випадок невдачі морської конференції.

БУНТ НА КОРАБЛІ.

ХАРБІН, 19. 9. ПАТ. На кораблі „Інку" збунтувалася манджурська залога і вбила пятьох японців, двох китайців та одного корейця. Частину пасажирів кинула до моря, а корабель ограбили. Опісля збунтована залога втікла з опієм, а корабель поїхав до Харбіна.

Рада Ліґи Націй радить з большевиками.

ЖЕНЕВА, 19. 9. ПАТ. Під проводом мін. Бенеша почалася 82 сесія Ради Ліґи при участи нововибраних делеґатів Чіле, Туреччини і СССР. Ком. Літвінов засів між делеґатом Польщі і порожним фотелем Японії. Мін. Бенеш привитав нових членів Ліґи. Ком. Літвінов заявив, що бажає вдержувати з усіми державами приязні взаємини. Від Туреччини подякував Тевфік-Ружді-Бей.

Опісля Рада приняла звіт мін. Барту про наукову співпрацю. Мін. Барту присвятив коротку згадку покійній Кюрі-Склодовській.

З черги референт меншостевих питань Мадаріяґа виєднав згоду Ради Ліґи, щоби делеґати Австралії і Мексику допомогли йому у студії жалоби князя фон Плеса зі Шлеська.

На тайнім засіданні Рада призначила Шесона комісарем Ліґи для співпраці між Болгарією і фінансовим комітетом Ради Ліґи. Болгарський мін. закордонних справ Батолов згодився на таку співпрацю.

Німецькі журналісти у Львові.

В середу, в год. 1.30 пополуд. приїхало до Скнилова 18 німецьких журналістів, які приїхали до Польщі тому кілька днів з прогулькою.

Журналістів привитав віцепрезидент Кубаля польською і німецькою промовою. Йому подякував гр. Шверін. Журналісти відїхали автобусом до готелю „Жоржа", де їх гостили сніданням, а опісля оглядали місто Львів.

Ювилей заслуженого священика.

В пятницю 21. ц. м. відбудеться в Ладичині, пов. Тернопіль, ювилейне свято в ціли вшанування 50-ліття священства заслуженого громадянина **о. кан. Михайла Світенького,** пароха в Ладичині, заходом ювилейного комітету й культурно-освітніх установ у Ладичині. В програму свята входять: богослужения в місцевій греко-кат. церкві в год. 10 передпол. і святочна академія з хоровими продукціями і привітами в год. 4. попол. на площі коло церкви, а на випадок непогоди в салі чит. „Просвіти".

О. Мих. Світенький, колишній військовий духовник у Перемишлі з часів ґен. Ґальґоція, від більше як трицяти літ працює як парох Ладичина і за молодших літ — нині має 76 літ — відгравав дуже видну ролю в українському громадянському й політичному житті на Поділлі та був знаний як визначний патріотичний проповідник. Нашим життям цікавиться й досі та дбає про свою парохію і церкву. Його заходами відновлено і відмальовано недавно мистецьки церкву в Ладичині.

Заслуженому Ювилятові складають щирі побажання і наші ширші громадянські кола, цінюючи при цьому його визначні громадянські прикмети й заслуги.

НОВИНКИ

— **До Берези Картуської** виїхав вечором у середу, 19. вересня ц. р. за дозволом влади **о. д-р Осип Кладочний** в характері капеляна.

— **Справа шкільних підручників.** Львівська Кураторія видала розпорядок у справі шкільних підручників і програм. М. і. видано таке зарядження: У відділах або клясах, у яких обовязували м. р. або в попередніх роках нові програми, не треба вводити ніяких змін у виборі підручників, а далі вчити з підручників із 1933/34 р. Вводити можна нові підручники в 1934/35 році хіба тоді, колиб дотеперішні вже зовсім вичерпалися, колиб якийсь дотеперішній підручник усунули зі спису книжок, дозволених до вжитку в школах у 1934/35 році, або колиб у списі шкільних книжок на шк. рік 1934/35 поміщено новий підручник, який можна би признати таким, що більше відповідав би умовинам середовища та потребам даної школи.

— **Збір збіжжа менший на 20 відсотків.** Підсумки головного статистичного уряду виказують, що збір пшениці цього року менший на 20.5 відсотків і виносить 17.273.3 тисячі сотнарів; жита на 20 відс. і виносить 56,584.2 тисячі сот.; ячменю на 10.5 відс. і виносить 12,856.7 тисяч. сотн.; вівса на 15.2 відс. і сягає 22,747.6 тисяч. сот.; а бараболь на 0.8 відс. і виносить 285,493.2 відс. сотнарів. Збір сіна менший цього року на 23 відсотки, а конюшини на 38.8 відсотків. Видатність збіжжа середня.

— **Припинили в урядуванні пятьох адвокатів.** Адвокатські палати припинили в урядуванні пятьох адвокатів, у Галичині, яких Начальна Рада покарала дисциплінарною карою від 1 до 6 місяців. Найвищий Суд відкинув жалобу покараних адвокатів. Два українські адвокати, яких арештували під замітом політичних провин дістали заступників.

— **Арештували вбивників священика.** Поліція арештувала двох людців під замітом убивства бл. п. Й. Садовського, польського пароха в Зимній Воді. Є багато познак, що арештовані є дійсними вбивниками. Прізвища арештованих і блищчі подробиці поліція зберігає в тайні.

— **Львівська хроніка.** 25. літній злодій Вільгельм Райнер зі Замарстинова злізаючи по шнурку до помешкання С. Селіми при пл. Голуховських 14 упав на хідник і зломив собі праву ногу. Злодія відвезла рятункова каретка до шпиталю. — Ева Кондяк при вул. Берка Йоселевича зранила каменем Степана Худого в голову. — До помешкання Тимкевичів увійшов невідомий осібняк і представився служниці Марії Гаврилківній як контрольор водотягів. Служниця відійшла повідомити свого господаря, а котрольор украв з торбинки 27 зол. — При вул. св. Софії злодії вкрали з хати Маєра Ренера, який пішов до божниці, біжутерію і столову заставу на 5.000 зол. та грішми 2.000 зол. — При вул. Городецькій у хаті Каца почав горіти від свічки обрус. Вогонь вгасила донька Каца. — Поліція арештувала Яна і Миколу Люблинського та Б. Білогроса за те, що позичили три ровери в С. Каца, але їх не віддали. — Між підприємцями нафтового промислу і професійними союзами робітників почалися переговори в справі устійнення платень та підписання нової збірної умови. — До шпиталю св. Софії принесла якась жінка 1-річну дитину, а сама втікла. — При зноженні експонатів із Сх. Торгів украли Дронському на Марійській площі два килими та 16 фіранок. — М. Гарасима (Жовківська 179) і В. Коловича (Шевченка 9) арештувала поліція за крадіж ровера.

— **Краєва хроніка.** У Комарні арештувала поліція обманця Стефана Ґузікевича, який ходив по селах та видурював від недужих селян гроші за „спасенні" ліки. — У Микуличині арештували М. Табера, бо підозрівають, що він підпалив свою вілю, аби одержати 75.000 асекураційної премії. — З калуської вязниці втікло трьох вязнів. Один із них, Василишин, утік уже вдруге. — Безробітний кравець із лодзького повіту Навроцький викрав пса господареві Вінтонякові в Болехові, спік і зїв, бо, як впевняв, не їв уже нічого кілька днів. — Радовик 5. п. с. п. в Перемишлі Срока здерертирував із своїм товаришем Паласом і в рідному селі Бжозі застрілили Дмитровського та Ґрабана, з якими ворогували. Паласа арештували, Срока втік.

— **80 міліонів довгів.** Довги селянства на Волинщині доходять до 80 міліонів зол. Самі залеглі податки сягають 17 і пів міліона зол.

— **Масонські дарунки.** Союз масонських льож Великої Британії призначив 300 гвіней (більше як 300 фунт. шт.) на шлюбний дарунок князеві Жоржові. Так вимагає давня традиція масонського ордену. За кожним разом, коли королівський член масонської льожі жениться, дістає такий дарунок. Іще більший дарунок дістане князь Уельський, коли ввійде на престіл. Але це буде його останній дарунок, бо король не може бути членом масонської льожі.

— **День чистоти мови** святкуватимуть у Туреччині 26-го ц. м. У той день усі статті в часописах повинні вживати тільки суто турецьких

слів, оминаючи чужинних: арабських, перських і французьких. Гадаємо, що можна би колись улаштувати таке свято і в нас. І воно могло би живо зацікавити письменників, журналістів і читачів.

— **Реклямa для Форда.** Один із найславніших американських бандитів Джон Діллінгер, прозваний „ворогом громадянства ч. 1", вислав безпосередньо перед своєю смертю лист з подякою для Форда. Він дякує автомобільному королеві за добре авто з його фабрики, яке помагало йому сотні разів утікати перед поліцією. Фордівське авто швидше і видержливіше від інших. Діллінгер писав, що небавком відвідає Форда, але не встиг. Форд жалує, що не познайомився зі славним ганґстером.

— **Виноградний сік як напиток став модний** тепер у Парижі. Він має заступити численні алькоголеві напитки. Головний успіх має він на залізницях, де подорожні радо заступають ним навіть чай і каву. На одному париському двірці св. Лазаря продають денно 5000 кільо винограду.

— **Ріжні вістки.** У Берліні святкували ювилей бомбардування Парижа „Великою Бертою"; командантів цієї велитенської гармати та служби приймали бенкетом. — Один грецький суддя почав процес проти єгипетського міністра внутрішніх справ за те, що його листи переглядали на почті в Александрії і домагається він відшкодування 15.000 фунт. шт. — У совітськім торговельнім представництві вибухла пожежа, що спричинила великі шкоди. — До 16. грудня продовжили в Австрії заборону продажі всіх німецьких щоденників. — Скількість безробітних у Франції зросла за один тиждень на 3336; їх тепер разом, записаних офіціяльно, приблизно 330.000. — 25. ц. м. вікривають у Баку перший азербейджанський університет. — Пристань в Александрії значно побільшують; уряд призначив на це три і пів міліона фунтів шт. — Великий англійський дипльомат Роберт Сесіль, відомий пацифіст, скінчив цими днями 70 літ. — Уельський князь вибрався у подорож до Італії. — Французький парлямент має затвердити законопроєкт, щоби славного франц. Кюрі і його жінку М. Склодовську, що померла цього року, поховати в Пантеоні.

—o—

Дивогляди.

ПОХОРОНИ ЗІ САКСОФОНОМ.

В американськім стейті Кольорадо завели від якогось часу звичку, що при похороннім оркестрі велику ролю грає саксофон. Як відомо саксофон — голосний, модерний, і веселіший від сурм. Похорони перемінювались у видовище не зовсім сумне, навіть притягали публику, що йшла не за домовиною, а за музикою. Треба було аж урядового розпорядку, щоби саксофон заборонити.

СЛАВНЕ ІМЯ.

В Італії пішла мода, що нагадує большевицьку: охрещування дітей іменами досі невідомими, а проте славними. Багато батьків називає тепер своїх дітей іменем Марконія в честь славного винахідника. Влада не противиться тому, тільки Марконі протестує зі скромности, щоби його імя не робило конкуренції ріжним святим.

—o—

Із судової салі.

ЗАСУД УЧИТЕЛЯ МУЗИКИ.

Перед трибуналом окружного суду в Тернополі станув на днях приватний учитель музики з Тернополя **Тома Салтирник,** обвинувачений за зневагу польського народу і поліції та похвалювання убивства мін. Перацького. Донос на нього в поліції зробили три нічні вуличні повії, перед котрими обвинувачений в ночі з 16. на 17. червня ц. р. на вулиці зневажив у московській мові польський нарід і похвалював душегубство на особі мін. Перацького, а на заввагу одної з повій, щоб не кричав, бо може це почути постерунковий, сказав, що він вистріляв би і поліцію, при чому ще й словно образив поліцію. Про те все повії донесли поліції, яка другого дня Салтирника арештувала, а опісля були на судовій розправі коронними свідками. Обвинувачений вихований від дитини в Росії, звідки вернувся недавно, не вміє говорити й досі плавно ні по українськи, ні по польськи, боронився тим, що тоді був зовсім пяний, бо того дня на закінчення шкільного року з одним своїм знайомим емігрантом з Росії в шинку випив багато горівки і так упився, що не пригадує собі, що робив і що говорив. Тому, що повії потвердили як свідки, що Салтирник був тоді тільки добре підпитий, трибунал не взяв під увагу його оборони і засудив його **на один рік вязниці.**

З дороги життя.

В десяті роковини СУА.

В суботу, дня 22. вересня святкуватиме „Союз Українських Адвокатів" десятилітні роковини своїх заснування.

І тут — як писав колись Шашкевич — судилось нам останніми бути...

Адвокат! Яке велике і глибоке слово! „Випічуйте людину — сказав Пае, — всіма прикметами ума і характеру; зробіть так, щоби вона все бачила, всього вчилася і все затямила; щоби 30 років життя безнастанно трудилася; щоби була водночас письменником, критиком, моралістом, щоби лучила досвід старого зі запалом молодика та непомильною памятю дитини; покличте всі богині, щоби гостювали по черзі в її голові та обдарували всіма талантами, тоді може зможете витворити доброго адвоката!"

Адвокат! Яке привабливе, звучне і ясне слово! Просто проситься під ноти і то в дуже високому реєстрі. І справді були часи, коли те слово і в житті і в професійній творчості і навіть... на подружій біржі мало свою устійнену достойну і високу тарифу.

Позатим український адвокат здобув собі в історії українського народу Галицької Землі добре заслужену, почесну, золоту сторінку.

Якіж були в нас початки достойної професії та якими вона покотилася шляхами в дальшому свому розвитку? З померків забутих років, з пожовклих хронік виловив нам д-р І. Крипякевич імя Олександра Ігнатовича, що боронив своїх, поляків і жидів, а мав між своєю клієнтелею і шляхту, ба й воєводів. Амвросій де Андрохович віднайшов другого: Андрія Ангеловича. На дальшій стяжці стрічаємо Вислобоцького та Яворського. В анналах Ставропігії збереглися назвиська: Я. Березницького, д-ра І. Товарницького, д-ра К. Рачинського, М. Турянського, М. Бачинського, д-ра Т. Шемилевського, д-ра М. Тустанівського, д-ра Т. Дашкевича та д-ра К. Витвицького. Та історія українського народу не знає їх, бо з тим народом лучила їх лиш обрядовість і ніщо більше.

І дивне диво! Навіть великий шум весни народів, що на своїх рвучих хвилях виніс у інших народів і поставив до керми політичним рухом їхніх адвокатів, у нас не найшов відгуку. Ні в Головній Руській Раді, ні в соймі, ні в парляменті не подибуємо в нашому заступстві чи репрезентації адвоката. Були лиш „хлопи і попи". А в наших сусідів був уже тоді Франц Смолька, пізніший президент австрійської Державної Ради.

У нас у той час адвокат не почував себе навіть обрядово звязаним зі своїм народом. Щойно 70-ті роки приносять трьох: д-р Іларіон Бачинський, (Стрий), д-р Олександер Іскрицький (що мандрував від народовців до польських демократів, а опинився в москвофілів) (Сянік) та д-р Іван Добрянський (Львів), що хоч старорусин, був батьком і щирим дорадником першого покоління українських адвокатів, де подибуємо такі імена як: Кость Левицький, Евген Олесницький, Андрій Чайковський, Т. Окуневський, А. Горбачевський, Е. Петрушевич, А. Могильницький та інші. За ними йдуть: Д. Яминський, А. Чачковський, В. Лучаківський, Т. Дембицький, В. Ганкевич, М. Бучинський, М. Король, І. Макогієвський та інші. Рік 1890 був переломовим. Коли в процесі Ольги Грабар, крім кількох селян, ніхто з обвинувачених ні зі свідків не говорив на розправі рідною мовою, то в політичнім процесі проти Корнила Устіяновича й Степана Томасевича (1893. р.), яких боронив молодий тоді адвокат д-р Кость Левицький всі (крім прокуратора) говорили українською мовою. На тій розправі, мабуть уперше, піднісся голос в обороні прав нашої рідної мови.

Від баденівських виборів (1897) починається доба і довга серія політичних процесів, де український адвокат боронить уже не лиш своїх клієнтів — але й свою націю.

І ще одна дивна річ. Українські адвокати, що на всіх ділянках нашого життя поклали таку сильну печать свого духа і своєї праці, що будили народні маси, що будували політичні, економічні і культурні інституції, що лишили такі тривкі сліди в письменстві, публіцистиці, музиці й театрі — ніколи не подумали про оборону своїх професійних інтересів та про станову орґанізацію.

Правда, велика незалежність і корисне колись матеріяльне положення позволяли їм відсунути свої власні справи на дальший плян. Щойно хаос останніх двох десятиліть, новий закон про право виконування адвокатури, безліч новопотворених канцелярій, приплив усяких емеритів, що сплили в адвокатське русло — приневолив їх подумати над становою орґанізацією, яку й засновано в роках великого лихоліття і безнастанних політичних процесів в р. 1923.

Адвокатські кола дали всесвітньому письменству Ґетого, Улянда, Андреєва, українському дали: Андрія Чайківського, Марка Черемшину, Леся Мартовича, перекладачів сценічних творів Е. Олесницького, Л. Лопатинського, Е. Калитовського, публіцистів: В. Охримовича, А. Горбачевського, Л. Цегельського, Ст. Барана, О. Назарука.

В західньо-европейській літературі подибуємо часто постать адвоката (Бальзак, Дікенс). В новочасному письменстві чеський письменник Ярослав Маріч в повісті „Справедливість" дав повний тип адвоката, в польській сценічній творчости є прекрасна пастельова картина Шанявського п. з. „Адвокат і рожі", в українській літературі є срегарна постать адвоката в „Перехресних стежках" Франка та кілька інших епізодичних більш чи менш нещасливих типів.

І є ще в нашому письменстві одна памятка по адвокатові й про адвоката. Не знаю, чи була вона коли друкована чи ні, та в кого збереглася у відписі. Була це сатирична поема, яку я чув у інтерпретації самого автора пок. Евгена Олесницького.

Заголовок сатири був: „Як раз адвокат хотів дістатися до неба"...

З неї виходило, що зі звичайними чи скріпленими трибуналами на цьому світі дають собі адвокати лекше раду, як з одиничним суддею і ключником небесних воріт...

Тиберій Горобець.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ.

З життя міщанських товариств. У Тернополі існують три товариства, що гуртують тутешніх українських міщан. Найстаршим, що істнує понад 40 літ і має свій власний будинок з великою, недавно розширеною і відновленою салею, є „Міщанське Братство", котрого головою вже від довгих літ є міський радний, будівничий п. Андрій Фалендиш. Фактично гуртує воно головно рільників і в останньому часі не виказує живішої діяльности, яку тепер осеню і зимою слід би оживити передовсім влаштуванням відчитів та викладів для членів, не понехуючи, очевидно, й оживлення чисто товариського життя. — Другим з черги міщанським товариством є Т-во „Зоря", що гуртує місцевих ремісників та ремісничу молодь; головою „Зорі" є міський радний і месарський промисловець п. Іван Майка. Те, що сказано про „Міщ. Братство", відноситься і до „Зорі". — Наймолодшим товариством, зорганізованим щойно цього року, є філія Союзу Українських Купців і Промисловців, що нараховує вже 40 членів зі самого Тернополя. Вибрано виділ у такому складі: Микола Турин, начальник складу Народньої Торговлі — голова, Тит Яримович, месарський промисловець — заступник голови, Василь Болюх — секретар, Володимир Трач — касієр і Роман Цегельський — господар. Товариство має власний льокаль, що неділі відбуває товариські сходини й у вересні влаштувало два виклади: п. Остапа Сінька на історичну тему і посла д-ра Степана Барана про основи нового польського права про зобовязання. Виділ робить заходи, щоб подібні виклади і відчити відбувались і на будуче якнайчастіше та старається придбати відповідну обстанову для свого льокалю.

На тему „спужиння". Від якогось часу тутешній староста п. Томаш Маліцький і поліційно-політичний референт п. Кудеревич на спілку з реф. п. Адамом Гарасимовичем роблять заходи для створення української філії місцевої ради ББ („Безпартійного Бльоку співпраці з урядом"), як це вже зроблено в Підгайцях, де на чолі такої української філії ББ є місцевий суддя п. Стеткевич, що до неї притягнув кількох залежних державних урядовців. Завдання безпосереднього творця такої філії ББ в Тернополі перебрав на себе місцевий нотаріяльний субститут п. Андрій Коблюк, син дяка зі Скорик, пов. Збараж, під патронатом політично-поліційних чинників. Новий політичний аранжер п. Коблюк обходить ріжних українських залежних державних урядовців та декого з учителів „Рідної Школи", намовляючи їх вступити до нової політичної організації й обіцюючи їм всякі блага і подавнія. Що з цього вийде, побачимо. Одначе згори можна сказати, що широкого відгомону серед українського громадянства нова імпреза не знайде. Перед кількома роками ті самі політично-поліційні чинники хотіли створити на терені Тернопільщини „Русску Аграрну Партію", знайшли на це і фонди, розвели й агітацію на широку скалю і те все скінчилося повною невдачею. Є ще і друга спроба. На день 19. вересня ц. р. на год. 7. веч. скликав якийсь п. А. Станкевич до салі маґістрату в Тернополі довірочну нараду (запрошення розносив старостинський курієр),

на котру запрошено чимало українців. Як сказано у запрошенні, метою наради має бути створення в Тернополі організації під назвою „Християнський Польсько-Український Союз". Словом, на польському проурядовому фронті слідно живі старання перенести і на тернопільський терен відому нам волинську ідилію, хоч для неї тутешній ґрунт зовсім інший, як за сокальським кордоном, а українське життя має тут свої питомі форми і довгу вироблену традицію. Покищо місцеве українське громадянство слідкує з великою увагою за дальшим розвоєм тих дивних подій.

Дещо з польської парохії. Велику сенсацію викликало несподіване перенесення десь на маленьку підкарпатську сільську парохію тутешнього довголітнього римо-кат. пароха о. д-ра Антона Ратушного, людину широко освічену, культурну й гуманну і чистих рук та інтенцій, колишнього гімназійного катехита у Львові. О. д-р А. Ратушни, котрого недавно померша мати була українською греко-кат. селянкою зпід Золочева і з котрою він все говорив тільки по українськи, був справді білим круком серед польського римо-кат. духовенства в Галичині. Не був він душехватом, не виступав агресивно і зневажливо супроти греко-кат. церкви і греко-кат. духовенства, навпаки, ставився завжди до нашої греко-кат. церкви і нашого народу з толеранцією і пошаною, не будучи ніколи шовіністом. Завдяки тій своїй дуже рідкій у польських священиків прикметі не був о. д-р Ратушни у ласках ані у своєї церковної влади, ані у світських власть імущих, не будучи рівночасно популярним і серед місцевого польського шовіністичного громадянства. Адміністрацію тернопільської римо-кат. парохії, де довгі роки був передше парохом теперішній архиєпископ Твардовський, обняв молодий священик о. Віницький, хоч зразу адміністратором іменували були старшого віком сотрудника о. Блотніцького, відомого серед українських кругів знавця наших відносин і кореспондента про українські справи краківського „Глосу Народу". О. Блотніцького перенесли тепер на посаду катехита вселюдних шкіл у Стрию.

КАЛУЩИНА.

Гостина трьох українських театрів. З кінцем серпня п. р. загостили до Калуша три українські театральні трупи, а саме: Театр ім. Тобілевича, „Заграва" і Стефи Стадниківної, які своєю програмою зладили калушанам справжній пир. Побіч театру ім. Тобілевича і „Заграви", які мають вже свою вироблену і вповні заслужену славу, слід відмітити і театр під проводом Стефи Стадниківної, який має всі дані вибитися на наш найкращий рсвійовий театр. На жаль, це вже третій випадок, що наші театри зїзджаються до Калуша в один, майже той сам час, а це очевидно не виходить на добро ні публиці, ні тимбільше театрам чи пак їхнім касам. Вістка про фузію двох театрів: „Заграви" й ім. Тобілевича, до якої мало прийти в Калуші, виявилася неправдивою чи може покищо передчасною. А шкода!..

„Свято Матери" в Калуші. Дитячий садок зорганізований філією „Союзу Українок" у Калуші, уладив дня 12. 8. п. р. в Народньому Домі традиційне „Свято Матери". Програма Свята, хоч була дещо за довга, замте вкслід опрацьована. В кожній точці видно було вмілу і дбайливу руку учительки садку п. Ст. Гищаківної, зокрема у вповні артистичних танках. Треба було подивляти маленьких аматор'в, які виконували свої ролі вміло і без треми, немов обуті в сценою артисти.

Червінка в Калуші й повіті. В Калуші і в деяких селах повіту стверджено чимало захворувань на червінку, при чому було вже кільканацять смертних випадків. Санітарна влада підприняла деякі охоронні заходи, м. ін. щеплення проти червінки і частинне замкнення отсих громад: Бережниця Шлях., Болохів, Хотінь, Цвітова, Долпотів, Голинь, Ясень, Калуш, Камінь, Кропивник, Сільце, Сівка Войн., Станькова, Студінка, Томашівці, Топільсько, Угарсталь, Верхня і Войнилів. У Голині й Войнилові уладжено рухомі шпиталі. На диво, хоч школи — це головні розсадники цієї недуги, не всюди їх закрито. А тимчасом пошесть лютує дальше і навіть ще більше поширюється.

СПОРТ.

СТРИЙ. Погонь (Стрий) — Сян (Перемишль) 3 : 1 (1 : 1).

Змагання за вхід до Окружної Ліги. Сян був у першій половині рівнорядним противником, а навіть мав більше з гри від свого противника. На жаль, у другій половині не видержав темпа і це рішило про програну української дружини.

Програна ужгородської „Руси".

Дружина ужгородської „Руси", що має за собою стільки успіхів на зеленій мураві, програла в минулу неділю несподівано змагання за мистецтво з дружиною Б. Ф. Т. Ц. (Берегово) 2 : 4.

НОВІ СПОРТОВІ РЕКОРДИ.

ТОКІО, 19. IX. ПАТ. В Токіо й Осака відбулися великі легкоатлетичні і плавацькі змагання, на яких японські змагуни устійнили низку нових світових рекордів. І так змагун Ошіма Кенкіші устійнив новий світовий рекорд у трискоці на 15·82 м. Дотепер світовий рекорд був 15·72 м.; що його устійнив теж японець Намбу. У плавацьких змаганнях Рейко Коіке перепдив 100 м. класичним стилем у часі 1 м. 11 (світовий рекорд) і 200 м., теж класичним стилем у часі 2·24 побиваючи світовий рекорд. [illegible] Макіно перепдив довільним стилем 800 м. у рекордовім часі 10.01·2 мін. — Крім того змагуни устійнили [illegible] красвих рекордів.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ЮВИЛЕЙНИЙ АЛЬМАНАХ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ, виданий з приводу десятьліття істнування Товариства „Союз Українських Адвокатів" 1923—1933. Львів 1934, стор. VII—255 Зміст: Вступне слово; д-р С. Баран — За чистоту української правничої мови; д-р К. Левицький — Первісна організація українських правників у Львові; д-р О. Надрага — Товариство українсько-руських правників у Львові; проф. М. Чубатий — До історії адвокатури на Україні; д-р Л. Ганкевич — Десятиліття Союзу Українських Адвокатів; д-р М. Волошин — Ти що відійшли від нас у боротьбі за право; д-р В. Липинка — Українські адвокатські аплікати в Галичині; д-р К. Левицький — Українські правники в нотаріяті; д-р С. Дроздовський — Українці в судівництві, державній прокураторії і прокураторії скарбу; д-р Ст. Дністрянський і д-р В. Старосольський — Українці — професори права; д-р В. Старосольський — Держава і право; д-р М. Глушкевич — Дещо про адвокатський інтерес по новому праву про устрій адвокатури; д-р Р. Домбчевський — За право мови. Набути книжку можна в Секретаріяті Союзу Українських Адвокатів, Львів, вул. Руська ч. 3, або в українських книгарнях. Ціна примірника 7 зол. Книжка незвичайно цінна своїм змістом і цікава не тільки для правників, але й для всіх громадян і тому щиро її поручаємо

ЖУРНАЛИ.

НАЗУСТРІЧ, ч. 18. Львів 15. IX. Двотижневик. Література, мистецтво, наука, громадське життя. Ціна 50 сот. Зміст: Д-р М. Драган: Історичні портрети. М. Вороний і большевицька цензура. Свят. Гординський: Про мандрівки (поезія). Юрій Косач: Змія (оповідання нагороджене на літературному конкурсі „Назустріч"). М. Посаньский: Острів самотности (з подорожі по Ісландії), Михайло Рудницький: Критик, що не пише. Остап Ортвін: Самостійність літературної критики. К. Далібор: Схід сонця в Карпатах (поезія). Жозеф Кессель: Батько Махно (переклад С. Г.). Нарцис Лукянович: Мандрівки (поезії). Олуд: Зїзд радянських письменників у Москві. Горобці на дротах. Як [illegible] автори не пізнають своїх творів. Огляд журналів. Бім-Бам. Летіло 40 сорок. Хроніка.

ЗАРВАНИЦЯ, часопис для прочан. Підгайці ч. 2. Рік II.

ЖІНОЧА ДОЛЯ, часопис для українського жіноцтва. Коломия, 15. вересня 1934. ч. 18. Р. X.

ТРИЗУБ, тижневик. Париж, 16. вересня 1934 ч. 33. Р. X.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 20. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кріву".

Пятниця, 21. IX. год. 7·30 веч. „Я переміг кріву".

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 20. IX. год. 7·30 веч. „Панна Малічевська".

Пятниця, 21. IX. год. 7·30 веч. „Панна Малічевська".

Закордонне радіо.

Четвер, 20. вересня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10, 20·50 Концерт, **Братислава** (298,8) 20·35 Концерт, **Кошиці** (259,1) 13·55 Діточі сцени Шумана (форт.), **Мор.Острава** (259,1) 18·20 Нім. пісні, **Париж** (1649) 20·00 Лістів фестіваль, **Атльона** (531) 20·00, 21·15 Спів, 21·30 Нар. музика, **Білгород** (439,8) 19·00 Пісоньки, 20·30 Концерт симф. орх. кор. гвардії, 22·30 Циг. муз. **Берлін** (356,7) 9·45 Для дітей, 20·15 Веселий вечір, **Кельн** (455,9) 13·90 Концерт, **Ляйпціг** (382,2) 14·15 Тріо (г-дур Брамса), **Мінхен** (405,4) 20·10 „Фідедіо" оп. Бетовена, **Будапешт** (549,5) 17·35 Циг. орх., 21·10 Два фортепяни, **Мілано** (368,6) 11·30 Тріо, 20·45 „Ін Терра ді Леґенда" оп. Рокка, **Рим** (420,8) 13·05 Тріо, 17·00 Вок. інстр. концерт.

Пятниця, 21. вересня 1934.

Відень (506,8) 16·40 Солісти (спів, муз.), 20·05 Нова опереткова музика, спів, **Братислава** (298,8) 12·30 Концерт, **Прага** (470,2) 19·55 Її безмежне щастя (авд.), 21·10 Концерт, **Париж** (1649) 20·45 „Сігурд" оп. Раєра, **Атльона** (531) 20·00, 20·30, 21·00 Спів, **Білгород** (439,8) 19·00 Пісоньки, 20·15 „Садко" оп. Рімського-Корсакова, **Берлін** (356,7) 18·30 Пфіцнерові пісні, 20·15 Концерт, **Кенігсвустергаузен** (1571) 9·00 Нар пісоньки, 18·10 Жемчуги нім. нар. пісні (хор), 20·45 „Зібен унтер айнем Гут" сміховинка. **Кельн** (455,9) 17·20 Староюрвеські нар. мельодії, 20·45 Симф. концерт, **Мінхен** (405,4) 19·00 Пори року: „Осінь" орат. Гайдна, **Ленінград** (1224) 18·00 „Руслан і Людмила" оп. Глінки, **Будапешт** (549,5) 12·05 Циг. музика, 20·25 Хор, 22·40 Концерт оп. оркестри, **Мілано** (368,6) 11·30 Легка музика, 17·10 Вок. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 „Фанфан ля Тюліп" оп. Верней.

Львівське радіо.

Четвер, 20. вересня 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·00 Рекл. концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольог. вістки. 12·05 Сільва рерум. мист. життя, 12·10 „Про двох таких, що вкрали місяць" Корн. Макушинського (діяльог для дітей з музикою), 12·30 Концерт сальонової муз., 13·00 Полудн. денник, 13·05 З ринку праці, 13·10 Популярний концерт (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Екон. вістки, збіж. біржа, 15·45 Легка муз., пісоньки. 16·45 Лекція фр. мови, 17·00 Театр Уяви: „Людвик XI" песа Делявіня, 17·50 Листи та програми, 18·00 Сільва рерум, мист. життя, 18·05 Десяті роковини „На провесні" Жеромського, 18·15 Форт., 18·45 Що читати? 19·00 Пісоньки. 19·20 Балачка: „Польща в базьойових змаганнях", 19·30 Оперові арії (гр. пл.), 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Легка муз., веселі рецитації, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як прамюємо, 21·00 Популярний концерт симф. орх., спів (Ольга Шумська), 21·45 Штучні сіямські брати, 22·15, 23·05 Танк. муз., 22·45 Пісні в вик. Е. Грога (гр. пл.).

Пятниця, 21. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція. 7·50, 22·00 Рекламовий концерт, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольог. вістки, 12·05 Сільва рерум, мист. життя, 12·10 Легка муз. з гр. пл., 12·45 „Не роби другому, що тобі немиле", 13·00 Полудневий денник, 13·05 Есп. пісні (гр. пл.), 15·30 Експорт, 15·35 Економічні вістки, Збіж. біржа, 15·45 Концерт джез. муз., 16·45 Авд. для хорих, концерт орх., 17·15 Фортепян, 17·50 Доля та недоля сільського учителя, 18·00 Сільва рерум мист. життя, 18·05 Львовяни на конґресі географів у Варшаві, 18·15 Староітал. пісні й арії в супр. форт., 18·45 Відч. про легіони, 19·00 Легка муз. (гр. пл.), 19·20 Актуальна балачка, 19·30 Хор Юранда (гр. пл.), 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Куток краєзнавчого т-ва, 20·05 Звук і слово (муз. фейл.), 20·15 Симф. концерт (орх. скрипка), 22·30 Рецитації поезій, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар 5·19 1/2 — 2·20, канадійський долар 5·25—5·26. Нім. марки 1·97—1·98, фунти стерлінґи 26·15—26·25, австр шилінґи 0·99—1·00, шв. франки 171 1/2 —172, чеські корони 0·21 1/2—0·22, франки фр. 0·34·80 —0·34·90.

Золото: Доляри 8·95—8·96. Франки фр. 34·50—34·70 Дукати 82·20—82·50, Корони 36·50—36·70, Рублі 46·00—46·50.

Срібло: Корони 0·33 1/2—0·34, 5 корон 1·75—1·80, фльорени 0·85 —0·90, рублі 1·40 —1·50.

ЗБІЖЕ.

Ячмінь двіоський (ціни паритас Підволочиська) 14·25—14·50, (льоко ваґон Львів) —·—, на мливо 13·50 — 13·75, 14·75—15 овес однопілий легко замокн. 12·75—13, 14·75—15, збірний 12·25—12·50, 14·25—14·50, однопілий зам. 11·25 — 11·50, 13·25—13·50, сімя конопл. 26—27, крупи гречані 31—32, просо краєве 14·50—15, висівки ячм. 11·50—12, крупи ячмінні грубші 23—24, пшоно 30—31, овес збірний замоклий 12·75—13. Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 19. вересня ц. р. з приводу вичікуючої тенденції цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·14 зол
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·55—2·60 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло оживлена, на молоко і сметану вдержана, на яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 20. вересня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Глованського 23):

Курята і кури	пріма	за 1 кг.	0·90	зол
„	„ II кл.	„	0·65	„
Пантарки	пріма	„	0·95	„
Качки	I кляса	„	0·80	„
„	II „	„	0·65	„
Індики	I „	„	0·95	„
„	II „	„	0·70	„

Тенденція спокійна.

Подяка.

Старшина Кружка „Р. Ш." ім. Т. Шевченка у Львові складає Осередній Організації Українців міста Львова сердечну подяку за скоре й корисне полагодження її спору зі службовиком і просить всіх українців і всі українські Установи міста Львова звертатися з повним довірям до згаданої Установи в подібних справах.

331 а — Старшина Кружка „Р. Ш." ім. Т. Шевченка у Львові.

ОПОВІСТКИ

Звичайні Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка в Гарбицькій дільниці Львова — (Стрийське передмістя) відбудуться в домівці Кружка при вул. Сулінського ч. 21 в в неділю, 30. дня вересня п. р., в 5-ій годині вечір. — Коли в 5-ій год. вечір не буде потрібного комплету, Збори відбудуться також в 6-ій годині вечір без огляду на число приявних членів. — Старшина Кружка „Р. Ш." ім. Т. Шевченка у Львові. 331

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ ГРИГОРІЯ КЛЮКА. вул. Галицька 3. I. пов. — виконує найелеґантші роботи по найдешевших цінах. 306 4—7

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ ВАСИЛЯ ХОМИНА перенесена на вул. Домініканську ч. 11 (дім Краєвого Товариства Кредитового). Виконує всякі роботи скоро, солідно й дешево. Для Духовенства ряси і коллаки. 304 5—5

ВІДОМА УКРАЇНСЬКА БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ Фединського Степана у Львові, Ринок ч. 9. виконує всяку церковну посудину з бронзу і срібла та відновляє чаші і т. п. по найнижчих цінах. 94 6—7

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байки 14, тел. 36-24 Станиславів, Кодійова 2. 504 13—30

ОГОЛОШЕННЯ

ОБУВ всілякого роду, готову і на міри поручає і направляє **„АР-КА"**, Львів, Зімовронча 17. 148 13-15

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.